

I DALIS

1

Miunchene pavasaris skleidė visus žiedus. Jau kelintą savaitę nuo Cūgšpicės kalnų dvelkė vėjas, greičiau primenantis liepos mėnesio karščius, o ne balandžio vėsumą. Pavasaris siautė šį nuostabų viduramžių miestą, Bavarijos sostinę ir vieną iš gražiausių Vokietijos imperijos karūnos perlų.

Bet jau neliko nei Imperijos, nei Vokietijos. Miesto gyvenimas prigeso per sunkius ketverius karo metus, kai kąsnelis duonos tapo brangesnis už perlą. Dar didesnė retenybė – jauni, sveiki, gražūs vyrai, kuriais visuomet garsėjo Bavarija. Dabar tik paliegėliai ir invalidai sunkiai kėblina Fridrichstrase, Alberstrase ir kitomis gatvėmis, kur prieš keletą metų grūste grūdosi jauni žmonės: žavios merginos ir aukšti šviesiaplaukiai jaunuoliai. Milijonai imperijos kareivių, aprengtų žalsvomis milinėmis, pašauktų ginti imperatorių Vilhelmą II ir didžiąją Vokietiją, sugulė Prancūzijos, Rusijos ir kitų valstybių žemėse. Vien tik pernai šiuo laiku nesuskaičiuojama vyrų armija pajudėjo Vakarų fronte, kad atbloktų prancūzų-anglų-amerikiečių armijas ir leistų Vokietijai išsiveržti iš mirtinų plieninių gniaužtų. Bet viskas baigėsi nesėkme, ir Kompjene, traukinio vagone¹, Vokietijos atstovai pasirašė gėdingą taikos sutartį, kurią jiems paruošė „Tigras Klemanso“², atpūtęs papurusius, vešlius ūsus ir grasinamai žvairuodamas į nugalėtųjų pusę. 136 milijardus aukso markių turės mokėti nugalėtoji Vokietija savo priešams, nes jie taip reikalavo. Tai mirtis Vokietijai ir jos žmonėms, nes tokią sumą jie nepajėgs sumokėti ir per penkiasdešimt metų. O kas uždirbs tokius pinigus, jeigu milijonai Vokietijos vyrų guli po mediniais kryžiais Europos kloniuose ir kalneliuose!

Ištuštėjo ne tik Miunchenas, bet ir kiti Vokietijos miestai, prislėgti pralaimėjimo kartėlio, bado, nedarbo, sunkios, nežinomos ateities. Ko griebtis, ką daryti, koku keliu vesti Vokietiją? – neramūs klausimai kirbėjo kiekvieno galvoje, žiūrint į įvykius, lyg purvino vandens bangas, besiritančius per Vokietiją.

Ir iš tiesų visos nelaimės lyg skaudi kruša čaižo ir čaižo ją, apleistą ne tik imperatoriaus³, bet ir paties Viešpaties Dievo. Bepigu imperatoriui, pabėgusiam iš tėvynės ir prisiglaudusiam giminingame Olandijos karalių dvare, o kur prisiglausti milijonams Vokietijos gyventojų, prislėgtų pralaimėjimo gėdos ir karo nelaimių? Tvarkingi ir darbštūs vokiečiai nieko negalėjo griebtis, nes neliko vadovų: ne tik imperatoriaus, bet ir žemesnių. Dėjosi tokie dalykai, nuo kurių plaukai šiaušėsi.

Lapkričio revoliucija⁴ nudundėjo per miestus ir kaimus, ir raudonos vėliavos iškilo vokiečių žemėje. Staiga atsirado Kurtas Elsneris, paskelbęs tarybas. „Kas tai?“ – stebėjosi seniai, suvargusios moterys ir invalidai kariai, žiūrėdami kaip iš fronto parėję kareiviai prie

apiplyšusių milinių karsto raudonus skudurus, o prie pastato Keizerštrasėje iškabino raudoną kaip kraujas paklodę. Donnenvetter!⁵ Nejaugi Bavarijoje, pačioje išdidžiausioje Vokietijos imperijos valstybėje, atsirado bolševikinės bacilos, pavirtę raudonąja valstybine santvarka? Nejaugi rusiškas bolševizmas, lyg juodas mirties paukštis perskridęs tūkstančius mylių, nusileido Vokietijos širdyje?

Bavarijos valstybė garsėjo darbščiais žmonėmis, su didele meile prižiūrimais ūkiais, gerais derliais ir puikiu alumi, kokio negamino kitos Vokietijos valstybės. Ne tik žemę, bet ir klimatą Viešpats Dievas davė bavarams pagal jų norą: tinkamą gyventi, puoselėti žemės ūkį ir auginti visame pasaulyje garsius apynius, be kurių nepagaminsi skanaus alaus, ne mažiau reikalingesnio už duoną.

Dabar nei duonos, nei alaus – tik raudonos vėliavos ir paskelbtos bolševikinės tarybos. Tarybos. Tarybos! Kad jas pats Liuciferis nujotų į dešimtą pragaro ratą!

Jaunas, išblyškęs vyras, apsivilkęs karininko miline be antpečių, žygiavo akmenimis išgrįsta Miuncheno gatve. Jo žvilgsnis bėgiojo granitine Izaros upės krantine. Dumblėtose pakrantėse jau braidė berniūkščiai. Kai kurie, numetę kelnaites, mėgino baltus užpakaliukus įkišti į šaltoką vandenį, o kiti, pasirinkę ramesnius užtekčius, sumerkė meškeres, tikėdamiesi laimikio. Net ir mažiausia žuvelė buvo didelė paspirtis ant vargšų stalo.

Jaunuolis, pasirėmęs ant pakrantės turėklų, ilgai spoksojo į berniūkščius, klegančius upės pakrantėje, į vieną kitą žvejį, su valtimi nuplaukusius upės gilumon. Matėsi, kad žvejai – suklypę seniai ir vienakojai ar vienarankiai invalidai. Atrodė, kad Vokietija pavirto į žuvusiųjų ir luošių imperiją, o sveikas vyras, kaip šis jaunuolis, – retas miesto gyventojas.

Beje, ir jis, gerai pasižiūrėjus, neatrodė sveikas. Išblyškęs, kažkokias pažaliavusias veidais. Didelės karščiuojančios akys kalbėjo, kad jaunuolis arba serga sunkia liga, arba neseniai išėjo iš ligoninės. Prityręs frontininkas, vos pažvelgęs į jaunuolio veidą, nedvejodamas būtų nustatęs ligą. Tai kareivis, apsinuodijęs dujomis, baigiantis spjaudyti iprito⁶ suėstus plaučius. Jų daug, daug atsirado tėvynėje, ypač po paskutinių Flandrijos kautynių, kai vokiečių armija pradėjo risti atgal, neatlaikiusi sąjungininkų dujų atakų ir naujos baisios karo jėgos – tankų.

Jaunuolis ilgai spoksojo į upę nieko nematančiomis akimis, retkarčiais pasižiūrėdamas į laikrodį, lyg laukdamas kažko, kas nerūpestingai vėluoja į susitikimą. Bet niekas nesirodė, ir jis pamažu nuėjo į miesto centrą.

Netrukus jaunuolis atsirado Keizerštrasėje ir sunkiai vilkdamas kojas patraukė prie tarybos rūmų, kur ginkluoti kareiviai ir darbininkai judėjo laiptais vieni aukštyn, o kiti leidosi žemyn. Raudona spalva švytėjo ne tik ant vėliavos audeklo, bet ir kareivių švarkus puošiančių raiščių. Jaunuolio veidas tapo net melsvas iš įtampos, o akys užsidegė nelyg plėšrūno, pajutusio šalimais grobį.

Jis vėl dirstelėjo į laikrodį. Didžioji rodyklė lėtai artėjo prie dvyliktos. Jaunuolis įsikišo laikrodį kišenėn ir vos vos vilkdamas kojas patraukė gatve toliau, kad neatkreiptų sargybinių dėmesio,

bet rankų iš kišenių neištraukė. Maža kas slankioja gatve, ir kiekvieno nesužiūrėsi, – matyt, pagalvojo tarybos sargybiniai, stovėję prie laiptų, ir abejingais žvilgsniais permetė pro juos judantį karininką, bet tuojau pasuko akis aukštyn, kur atsidarė paradinės durys ir pro jas ėmė grūstis ginkluoti kareiviai, civiliai ponai ir kažkokios neaiškos žmogystos: suvargę proletariato atstovai, staiga iš „nieko“ tapę „viskuo“. Tai naujoji Bavarijos komunistinės respublikos taryba baigė posėdį ir dabar, išėję iš tarybos pastato, pajudėjo į miestą, kad visur: gatvėse, dirbtuvėse, mokyklose ir net kareivinėse kalbėtų žmonėms, jog komunizmas – vienintelis rojus žemėje, o jie – tie, kurie gali nuvesti į tą rojų.

Jaunuolio akyse blykstelėjo įtampa, ir jis ėmė virpėti iš nekantrumo, žvilgsniu ryte rydamas laiptais žemyn lipantį poną su skrybėle rankoje. Šalia jo ir šiek tiek atsilikus grūdosi marga ginkluota minia, lydėdama savo vadą. Tai buvo Kurtas Elsneris, raudonosios Bavarijos respublikos vadas ir tarybos pirmininkas, užsimojęs visą Vokietijos imperiją padaryti raudoną, tokią, kokia tapo Rusijos imperija ir greitai turėjo tapti visa Europa. O toliau – visas pasaulis...

Kurtui Elsneriui atrodė, kad viskas jau išspręsta ir daugiau nėra dėl ko sukti galvą. Vokiečiai – tvarkingi žmonės, visados paklūstantys valdžiai ir tvarkai. *Ordnung ist ordnung*⁷. Tvarka pulsavo jų kraujuje, ir net nebuvo kalbos, kad vokiečiai neklausytų valdžios, tegul ir raudonos. Tarybos, įsikūrusios Tiuringijoje ir Hamburge, jūreivių maištas Kylyje rodė, kad kareiviams nusibodo karas ir jie mieliau renkasi raudoną penkiakampę, o ne erelį – vokiečių galybės simbolį. Elsneris jau galvojo, kad tuojau taps raudonosios Vokietijos imperatoriumi, panašiai kaip Leninai ir Trockis Rusijoje. O kodėl ne?

Jis šyptelėjo ir išdidžiai pakėlė galvą. Nulipo laiptais ir jau pastatė koją ant šaligatvio, kai staiga prieš akis šmėkstelėjo išblyškęs ir pamėlynavęs jauno karininko veidas, kuriame Elsneris pamatė mirties nuosprendį. Jis kilstelėjo ranką lyg norėdamas užsidengti veidą ar šūktelėti sargybą, bet nespėjo nei vieno, nei kito: jaunuolis skubiai žengė dar vieną žingsnį ir taip greitai išsitraukė revolverį, kad ginkluoti sargybiniai nespėjo pribėgti arčiau. Greitas mostas, ir revolveris tris kartus spjovė ugnimi. Tuo metu, kai Elsneris pradėjo smukti prie laiptų, sargyba pasikėsintoją parbloškė ant žemės, o šautuvų buožės nukrito jam ant galvos ir krūtinės.

Per triukšmą ir riksmus girdėjosi smūgiai, krintantys ant besiraitančio jaunuolio kūno, ir jo dejonės pro sukąstus iš skausmo dantis. Reti praeiviai, stovėję ant šaligatvio ir žiūrėję į „Raudonąjį Elsnerį“, spruko šalin: jie žinojo, kad Elsnerio sargybiniai – fronto kareiviai, ir jiems užmušti žmogų tas pat, kas sutrėkšti musę. Geriau toliau nuo jų, nes atsargų ir Dievas saugoja.

Staiga liesas, su nedideliais ūseliais vaikinukas, apsirengęs kareiviška miline su pirmo laipsnio Geležiniu kryžiumi ant krūtinės, puolė prie daužomo pasikėsintojo ir užstojo jį.

– Kiaulės! – rėkė jis perkreiptu iš įniršio veidu. – Kaip jūs drįstate daužyti karininką!?

Ūmai vieno sargybinio durtuvas smogė pasikėsintojui į krūtinę, ir šis nuo mirtino smūgio išleido paskutinį kvapą. Tuo metu tvirta stambaus vyro ranka atitraukė liesą kareivėlį nuo

sargybinių ir skubiai nusitempė tolyn.

– Achtung! – pratarė stambus vyras karininko balsu. – Ar išprotėjai, vaicine, kad puoli raudonpilvius plikom rankom? Ramiai! Nori, kad jie tau paleistų žarnas? Ką?

Jis paskubomis įsitraukė vaikiną į tarpvartę, kad kuo greičiau išnyktų sargybiniams iš akių. Toje pusėje girdėjosi daužomų praeivių alasas ir riksmas, tempiamų į tarybų pastatą, kur laukė mirtis nuo šautuvų buožių ar kareiviškų batų smūgių.

– Paleisk mane! – suriko kareivėlis, stengdamasis ištraukti ranką iš tvirtų gniaužtų. Kad jis karininkas, rodė šviri apynaujė uniforma, nors ir be antpečių, bet suveržta odiniais diržais. – Jei tu būtum tikras vyras, tai gelbėtum vargšą jaunuolį, kurį raudonieji užmušė mūsų akyse. Leisk mane – aš turiu jį gelbėti! Juk tai karininkas – pats matei! Neleisiu, kad raudonieji žudytų frontininkus, tikrus Vokietijos sūnus!

– O komunistai, manai, šuns vaikai? Jie tokie pat vokiečiai, kaip ir mes...

– Ne! – pakėlė balsą išblyškęs kareivėlis. – Tai ne vokiečiai! Tai žydai! Jie pražudys Vokietiją.

Karininkas pasižiūrėjo į pasišiaušusį iš įniršio kareivį, bet rankos nepaleido – gal bijodamas, kad jis nepultų vėl į gatvę, o gal stačiai norėdamas pasikalbėti su žmogumi, nors ir vilkinčiu apspurusia uniforma, bet slepiančia tokį pat frontininką, kaip ir jis.

– Patinki man, vyruti, kad nebijai plikom rankom pulti raudonuosius komisarų ir jų liokajus. Cha! Bet to vaikino jau niekas neišgelbės, nes jį subadė kaip rėtį. Aš jį pažįstu, tai buvęs mūsų kuopos vadas, kapitonas grafas fon Arko. Mein Gott! Kai pamačiau jį žengiantį prie raudonosios tarybos pastato, iš karto supratau, kad tuojau įvyks kažkas svarbaus, nors mintis, kad kapitonas užmuš vyriausiąjį raudonųjų vadą, man nei į galvą neatėjo. Bet jis didvyris, nes pirmas parodė, ką daryti su komunistais...

Paleidęs kareivio ranką ir žvilgtelėjęs jam į veidą pridūrė, – ...ir žydais!

Jis dar kartą peržvelgė kareivį ir pagalvojo: „Matyt, neseniai po sunkaus sužeidimo, nes labai jau liesas ir pavargęs. Bet akys, akys... Žėri kaip vilko ar vaiduoklio. Atrodo kaip ne šios žemės gyventojas.“

Pasitaisė švarką, diržus ir pridūrė:

– Vadinuosi Ulrichas Grafas, buvęs leitenantas, o dabar... – mostelėjo ranka neapibrėžtą mostą, kuris reiškė: esu toks pat bedarbis, kaip ir tu. Vienu žodžiu, nei šis, nei tas.

– Jefreitorius Adolfas Hitleris, – burbtelėjo kareivis, – na, aš eisiu...

– Palauk! – sulaikė jį karininkas. – Neskubėk! Užeikim į aludę ir pasikalbėkim. Juk tavo karas irgi, matau, gerokai aplamdė, ar ne? Pirmo laipsnio Geležinį kryžių už dyką fronte nedalijo. Pats žinau. Bet tu jį nešioji viešai, o aš įkišau į stalčių, kad vaikstant gatvėse neatkreiptiau raudonųjų valkatų dėmesio. Na, einam. Čia už kampo, rūsyje, galima gauti neblogą alaus. Išgersim, pakalbėsime...

– Aš negeriu! – atšovė Hitleris.

– Gerai! Tada išrūksim nors po pypkę, prisiminsim frontą ir žuvusius draugus.

– Aš taip pat nerūkau!

– Donnovetter! – sušuko Ulrichas Grafas, – tai kas tu esi? Negeri, nerūkai, plikom rankom puoli Elsnerio komunistus ir žiūri į žydus taip, tarsi norėtum juos visus praryti?

– Kas aš esu? Aš – Hitleris!

Jo balsas nuskambėjo taip, lyg būtų sakęs: „Aš – Dievas!“

Karininkas pažvelgė į jį kaip į kitos planetos žmogų, ir pašaipei šypsena dingo nuo veido. Kai prabilo, į pašnekovą kreipėsi jau ne „tu“, o jūs“.

– Vis dėlto neatsisakykite. Rūsyje renkasi savi fronto kareiviai bei karininkai, ir jums bus įdomu. Ką gi mums daugiau veikti? Juk neisim pas Elsnerio raudonuosius, o generolas Noskė, kuris aplamdė komunistus Berlyne ir išžudė jų vadus – toli. Jį lengvai nepasieksime. Reikia ir Miunchene užkurti raudoniesiems pirtį, ar ne?

Bet Hitleris neatsakė nieko, tik jo akys dar labiau sužaižaravo.

Perėję kiemus, jie atsidūrė prie Izaro upės krantinės ir netoli Nimfenburgo rūmų nusileido į vieną rūšį. Matėsi, kad Grafas čia ne naujokas ir žino kiekvieną užkaborį. Juos sutiko prislopintų balsų užsesys: buvę frontininkai, kurie čia sudarė lankytojų daugumą, kėlė alasą, leido laiką panašiose vietose, niekur negaudami darbo, tenkindamiesi labai kuklia kareivio pašalpa ir dar menkesnėmis maisto kortelėmis. Nepasitenkinimas, pyktis ant visų ir viso pasaulio kėlė įniršį ir niaukė veidus. Aludė buvo ta vieta, kur jie išsakydavo savo problemas. Rėkudavo, bet nei vienas nenurodydavo, ką reikia toliau daryti.

– Man alaus, o jam kavos, – pasakė Grafas oficiantui ir klausiamai pažvelgė į naująjį draugą. Šis sutikimo ženklan linktelėjo galva. Kava tik vadinosi gražiu vardu, bet tai buvo tik spragintų miežių skystis, kuris aitariai degino gerklę ir kirpo liežuvį.

Rūsyje vyrai užė lyg bičių avilys, aptardami didžiausią šios dienos įvykį – raudonosios Bavarijos vyriausybės vadovo Elsnerio nužudymą. Čia buvo karininkų, gerai pažinojusių kapitoną grafą fon Arko, ir visi aukštino jo žygdarbį. Pamanykit – vienas išėjo prieš būrį komunistų ir pykšt pykšt Elsneriui į širdį! Štai kur vyrai!

Ulrichas Grafas dviem gurkšniais išgėrė rusvą buzą, pavadintą alum, ir pakilo nuo kėdės.

– Stil, meine here! – sušuko ir trenkė kumščiu į stalą. – Prašau paklausyti! Noriu jums pristatyti dar vieną frontininką, kuris nepabijojo plikom rankom pulti ginkluotų komunistų ir ginti kapitoną fon Arko. Tai Adolfas Hitleris, nešiojantis Geležinį kryžių, kai mes visi juos sukišom į stalčius, kad komunistai nenuplėšytų jų mums nuo krūtinių. Mes – bailiai, mano ponai! Todėl leiskim pakalbėti tikram vyriui.

Rūsyje triukšmas ir kalbos nutilo. Jie buvo kariai, ir pradėjus kalbėti karininkui žinojo, kad reikia prikąsti liežuvį. O čia dar tas Geležinis kryžius, spindintis kareiviui ant krūtinių, rodydamas, kad vyrukas tikrai ne bailys, besididžiuojantis savo kariniais ženklais.

– Tegul kalba! – pirmas sušuko prie lango sėdintis kariškis lakūno uniforma ir jo draugas žiauriomis galvažudžio akimis, randuotu veidu. Pasilenkęs prie lakūno, jis sušnabždėjo:

– Dar vienas gražbylys! Kiek jų girdėjo šio rūsio sienos! Iš kur jų ištraukė leitenantas Grafas? Hitleris atsistojo ir niūriu žvilgsniu apmetė susirinkusius. Nors čia buvo tik kelios dešimtys žmonių, daugiausia kariškių, jis aukštai pakėlė galvą ir garsiu balsu sušuko lyg kreipdamasis į tūkstantinę minią.

– Vokiečiai! Tėvynainiai! Karo draugai! Šiandien Vokietija parblokšta į gėdos ir paniekos pelkę ir priešų trypiama į dumblą. Tie kiaulės prancūzai, anglai ir jankiai visiškai pasmaugs mūsų šalį ir jos žmones. Badas, nedarbas, skurdas slegia mus lyg sunkus akmuo.

– Pakol kas nieko naujo! – sumurmėjo niūriaakis randuotis.

– Mes negalime toliau taip gyventi. Reikia įvesti tvarką Vokietijoje, kad joje neliktų nei vieno komunisto. Komunizmas ir Vokietija – tai du nesuderinami dalykai, kaip ugnis ir vanduo!

– Vyrukas teišus, – pasakė lakūno uniforma vilkintis karininkas ir pažiūrėjo į tylinčią auditoriją.

– Kai tik sutrinsim komunizmo gyvatę, tuojau turime pareikšti tiems kiaulėms sąjungininkams, kad jokių reparacijų iš mūsų negaus. Nei Anglija, nei prakeiktoji Prancūzija. Tegul jie apmoka Vokietijai, kad numarino badu šimtus tūkstančių mūsų vaikų, moterų ir senių, kad nužudė geriausius vokiečių jaunuolius frontuose...

– Taip, taip! – suriko susirinkusieji, kurių akyse sušmėžavo mirę ir žuvę jų artimieji.

– Mes turime atkeršyti Prancūzijai ir Anglijai už Mamą, Kombre, Flandriją⁸... Už Kompjeno gėdą! Pakarti niekšus Klemanso ir Vilsoną.⁹

– Atkeršyti, atkeršyti!.. Pakart, pakart!.. – kaukė publika, pašokusi iš vietų. Jiems nusibodo nuolankus tylėjimas, kurio reikalavo valdžia. O čia atsirado žmogus, garsiai kviečiantis į kovą. Ir ne bet kokią – keršto kovą. O kas gali būti saldesnio už kerštą!

Nuo klausytojų riksmo ir entuziazmo Hitleris, atrodo, pakilo aukščiau.

Juoda plaukų sruoga užkrito ant kaktos, o ranka grėsmingai pašoko į viršų.

– Vokiečiai bus pasmerkti ilgam skurdui ir pusbadžiam gyvenimui, jei nematys, kas dedasi aplinkui ir kas juos skriaudė ir skriaudžia. Reikia pradėti kovą dar su vienu Vokietijos priešu, pačiu klastingiausiu ir galingiausiu – žydais! Taip, su žydais, kurie siurbia Vokietijos turtą ir skurdina žmones. Jų turtas – tai mūsų turtas ir turi priklausyti vokiečiams. Nei vienas žydas nėra Vokietijos pilietis ir negali turėti Vokietijoje jokių teisių. Šalin žydus!

Dabar susirinkusieji pradėjo kriokti kriokti. Jie trypė kojomis, daužė bokalais į stalus ir buvo pasiryžę ant rankų nešti Hitlerį per Miuncheną iki paties Berlyno. Štai kur žmogus, parodęs vienintelį kelią, tokį mielą jų širdžiai! Jie išėjo į karą, tikėdami gausaus atlyginimo: gauti ordinus, laipsnius, solidžias pensijas ir pašalpas, o viskas nuėjo šuniui ant uodegos. Vietoj turtų – skurdas ir badas. Tai kodėl neatimti sukauptų žydų milijonų, išveinant juos iš Vokietijos, o jų seifų lobius perkelti į savo kišenes? Po velnių! Protingai kalba šis vyrukas. Jis neverkšlėna ir neunkščia kaip primuštas šuniukas, o apgalvojęs, ką reikia daryti ir kokių žygių imtis. Palaukit, kaip jis vadinasi? A – Hitleris! Tegyvuoja Hitleris!

Per minią prie jo prisigrūdo lakūno uniforma vilkintis kariškis, lydimas niūriaakio draugo.

– Tu man patinki, vaicine, – pasakė lakūnas ir jau norėjo paploti Hitleriui per petį, bet, susitikęs su ugningu žvilgsniu, pajuto lyg durklo blykstelėjimą ir pasitenkino ištiesęs dešiniąją ranką. – Gal susipažinkim. Vadinuosi Hermanas Geringas. O čia mano draugas Edmundas Heinesas.

Niūriaakis linktelėjo galva, bet rankos nepadavė.

– Velniškai teisingai kalbate, mano pone. Tik senas fronto karininkas gali taip kalbėti, – traukė toliau Geringas. – Gal ir jūs baigėt karą kapitonu, kaip aš?

– Ne! – atšovė Hitleris.

– Hm! Aukščiau? Ar ne, gerbiamasis? Tikriausiai majoras?

– Hitlerio ūseliai išdidžiai pasišiaušė, o plaukų kuodas užkrito ant kaktos.

– Laipsnis? Kas man laipsnis. Aš – Hitleris!

Geringas sumirksėjo ir nutilo. Jis buvo įpratęs, kad visi, vos tik išgirdę jo pavardę, iš nuostabos išverstų akis. Juk jis – visoje Vokietijoje žinomas lakūnas. Bet šis kariškis elgiasi taip, tarsi Geringo vardas jam nieko nereiškia, o visus turi drebinti vien jo – Hitlerio pavardė. Jis nustebo, sumišo ir pasijuto nei šiaip, nei taip. Tuo tarpu Heinesas niūriu žvilgsniu permetė oratorių ir jo akyse šmėkstelėjo pašaipa, kuriai slystant Heineso lūpomis, Hitleris vis dėlto spėjo ją pastebėti. Jis pažvairavo Heineso pusėn ir taip suspaudė kumščius, kad net suskaudo. Hitleris nebijojo pykčio, riksmo, grasinimo, bet įsiusdavo pastebėjęs pašaipą ar pajuoką. Tokiam jis niekada nedovanodavo.

Bet tuo metu visi aludės lankytojai apstojo Hitlerį, kišdami jam rankas, sakydami savo pavardes ir kviesdami prie stalo. Šis nepažįstamasis, atvirai kviečiantis žudyti komunistus ir prisipilti kišenės žydų aukso, sujaudino jiems širdis. Donnenvetter! Tai šventa teisybė, skambanti taip viliojančiai!

Klegėdami spaudėsi arčiau, šūkavo kaip buvo įpratę frontuose retomis poilsio valandėlėmis. Tačiau tuo metu galingi kumščiai atstūmė juos atgal, padarydami nedidelį tarpą tarp Hitlerio ir jo klausytojų. Tai Ulrichas Grafas nustūmė kitus į šonus, leisdamas Hitleriui atsikvėpti ir išsivaduoti nuo sveikinimų bei glėbesčiavimų.

– Atitraukit letenas, vaikinai! Kam sakau, ar ne tau, ilgši? Matot, kad her Hitleris pavargo, duokit jam pailsėti. Atitrauk nagus, kiaule! – suriko vienam storam žmogui, matyt, intendentūros karininkui, mėginančiam uždėti ranką Hitleriui ant peties.

– O kas tu toks, kad drįsti čia rėkauti? – užsigavo storulis.

– Aš jo asmeninis sargybinis. Supratai, kiaušuni! – Jis taip pastūmė storulį, kad tas net nugara atsitrenkė į sieną. Bet to užteko, kad visi pasitrauktų nuo Hitlerio bent per pusę žingsnio.

Taip niekieno nepaskelbtas ir neįpareigotas, Ulrichas Grafas tapo Hitlerio asmeniniu sargybiniu, ir tas pareigas ėjo daugelį metų, saugodamas jam patikusį žmogų lyg budrus

vilkiniis šuo šeimininką. Jis pirmas pakluso nenusakomai Hitlerio jėgai, kuriai vėliau paklūsavo milijonai.

*Vulgus profanum*¹⁰ visados gerbia tik jėgą ir paklūsta kumščio tiesai. O šie frontininkai, ketverius metus murkdęsi dumblyne ir kraujuje žinojo, kad pirmas smogia drąsesnis ir akiplėšiškesnis. Matyt, Ulrichas Grafas vienas iš tų, su kuriais geriau neprasidėti, nes jo snukis kaip buldogo, o kumščiai – kaip gero paršo kumpiai.

– Mein her! – kreipėsi Geringas į Hitlerį. – Kviečiu jus nueiti prie senųjų miesto vartų. Noriu jus supažindinti su vienu žmogumi. – Pamatęs, kad Hitleris abejoja, pridūrė: – Užtikrinu, nesigailėsit!

Jie visi kartu: Hitleris, Geringas, asmeninis sargybinis Grafas ir Heinesas pasuko prie durų. Išeidamas Geringas sušuko pasiliekančioms:

– Ateikit rytoj į aikštę prie operos teatro tuo pačiu laiku ir atsiveskite kuo daugiau frontininkų. Pasakykit, kad kalbės žmogus, žinantis, ką daryti mums visiems ir ko reikia Vokietijai. Dabar siūlyčiau išsiskirstyti, nes po Elsnerio nužudymo komunistai įsius ir puls visus tikrinti. Vargas tam, kas pasakys kokį nors žodį ar parodys gailestį vargšui grafiui fon Arko. Iki rytojaus!

Sunkios aludės durys užsitrenkė, ir ketvertas nužingsniavo gatvę. Hitleris su Geringu ėjo pirma, o užpakalyje, atsilikę per keletą žingsnių, sekė Ulrichas Grafas, pasiryžęs sumalti į miltus kiekvieną, kuris drįstų prisiartinti prie jo vado. Jau kelintas mėnuo grįžęs iš fronto, Grafas bastėsi po miestą neturėdamas ką veikti, pasiilgęs kariškos drausmės ir įsakymų. Jis nieko nemokėjo ir nenorėjo dirbti. Ginklas ir kova – du dalykai, verti vyro vardo. O čia atsirado žmogus, kviečiantis kovoti, ir Grafas prilipo prie jo, kaip prilimpa adata prie magneto.

Tik vienas Edmundas Heinesas slinko toli atsilikęs, o jo veide kaupėsi nerimas.

Na, ir kvailiai! Kokį velnią jie užtiko šitame perkarusiame kareivėlyje, kuris moka tik šūkauti ir žadėti Vokietijai rojų tokiais paprastais žodžiais, kokius daug kas kartoja, siurbčiodami apkartusį gėralą, vadinamą alumi, ar valgydami sužiedėjusios duonos gabaliuką, atstojantį visos dienos pietus? Labai dažnai net to paties duonos kąsnelio negali gauti. Bepigu lakūnui Geringui, kurio tėvas padarė gerą biznį prekiaudamas karo reikmenimis. Neblogai vertėsi ir leitenanto Grafo artimieji. Jie nekentėjo bado nei karo metu, nei dabar, ne taip, kaip jo, Heineso, šeima. Atsiminęs savo trejų metų dukrelę, liesą kaip šakaliukas, su plonomis žiogo kojelėmis, ir žmoną, nuo ryto iki vakaro bėgiojančią pas visokius giminaičius, prašinėjančią bet kokio maisto, Heinesas sukando dantis. Matyt, ir jam nėra kito kelio, kaip tas, į kurį kviečia šis išgaišėlis. Ak, kaip būtų šaunu dabar ištiesti ranką į šią puošnią žydo krautuvės vitriną ir paimti savo dalį iš jo sukrautų turtų.

Pagriebti savo mažutei Gretchen štai tuos kailinukus ir suknelę, o žmonai – batelius, papuoštus sidabrinėm sagutėm. Bet pirmiausia – kumpį, gulintį lange ant žėrinčio padėklo, apklotą žaliais salotų lapais.

Heinesas pajuto, kad stovi prie vitrinos lango ir ryja seiles iš bado, o visos mintys sukasi apie maistą. Mein Gott! Juk yra žmonių, valgančių tokius skanumynus (kitaip jie negulėtų vitrinoje), o jo mažutėlė Gretchen džiūsta akyse, ir jis nieko negali padėti. Aš irgi eisiu su šiuo keistu vyru, nes kito kelio neturiu. Tegul jis atrodo juokingas, pasipūtęs ir kažkoks... nežemiškas, bet žada pripildyti mūsų kišenes, neleis badauti ir skursti.

Heinesas pasivijo bendrakeleivius ir išgirdo kaip Geringas kalbėjo Hitleriui:

- Aš jus supažindinsiu su vienu labai protingu žmogumi. Jis vadinasi Hermanas Esaris. Manau, kad jums su juo bus apie ką pasikalbėti.

2

Hitleris šoko kaip nuplikytas ir atsisėdo lovoje, pajutęs šaltą prakaitą ant kaktos ir krūtinės. Apgrabalojo aplinkui ir užčiuopė kietą kareivišką lovą. Po truputį aprimo. Plona, sudėvėta antklodė, maža pagalvėlė, geležinė lovelė ir miegančių draugų knarkimas grąžino į realybę, iš kurios buvo nukeliavęs į košmarišką sapną.

Už langų tvyrojo naktis ir tik viena kita lemputė apšvietė niūrų, senovinį pastatą – Miuncheno kareivines. Jau antras mėnuo Hitleris gyveno čia, nes kitokios gyvenamos vietos neturėjo. Kai išėjo iš ligoninės vos pavilkdamas kojas ir pusiau apakęs, apsidžiaugė kareivinėmis lyg gimtaisiais namais.

Namai! Juos jau seniai primiršo, nes keturioliktais¹¹ savanoriu išėjo į karą tikėdamas, kad tik jis gali nulemti pergalę. Deja, jis tuo taip šventai tikėjo, kad nekantraudamas veržėsi kovon, kol šešioliktais prancūzo kulka nubloškė į kruviną dumblyną, o ilgos dienos užfrontės ligoninėje leido daug ką apgalvoti ir pergalvoti. Nors matė, kaip kasdien dešimtim miršta sužeistieji ir nuo aimanų žmonės kursta ir žiaurėja, vis tiek nenustojo galvoti, kad karas būtinas valstybių gyvenime, nes jis grūdina tautą. Žinoma, mąstydamas apie tautą, jis turėjo mintyse Vokietiją. Kitos tautos pasaulyje tiek reikalingos, kiek gali tarnauti Vokietijai.

Tačiau, tysodamas ligoninės lovoje, jis vėl įknibo į Nyčės raštus, kuriuos buvo skaitęs jaunystėje, kai gyveno Vienoje. Gimęs austru, visados save laikė vokiečiu ir galvojo ne apie Habsburgų¹², o apie Vokietijos didybę. Kas jam Austro-Vengrija, jeigu jis širdimi ir protu save laiko vokiečiu ir su panieka žiūri į kitas Vokietijos kaimynes, neišskiriant nei savo tėvynės – Austrijos!

Jis tikėjo, kad Apvaizda išsirenka iš milijardų tik keletą žmonių, per kuriuos vykdo dievišką valią. Tokių žmonių rankos minko pasaulį kaip minkštą vašką ir lipdo iš jo tą, ką užprogramavo pati Apvaizda. Jeigu yra išskirtinės tautos, pavyzdžiui, vokiečiai, tai yra ir išskirtiniai žmonės, tokie kaip jis – Adolfas Hitleris! Nesvarbu, kokia jų misija, bet jie paleisti pasaulin, kad jį keistų ir kurtų.

Nuo pat jaunystės dienų tuo šventai tikėjo, bet tuo nenorėjo patikėti kiti, jį supantys. Jie sudarė kvailių minią, nesuvokiančią jo genialumo, spoksančią į jį bukais avinų žvilgsniais, besistengiančią visaip trukdyti. Kiaulšuniai! Į tokius reikia žiūrėti kaip į mėšlą ir jų nebوتي, nes jie net paniekos neverti.

Ak, kaip jis niekino tuos kvailus galvijus, nematančius, kas jis toks! Pirmiausia Vienos dailės akademijos egzaminatorius, kurie įkišę ilgas nosis į jo eskizų aplankus raukosi ir visa išvaizda demonstruoja savo pranašumą, duodami suprasti studentui Hitleriui, kad jis nieko nenutuokia ne tik dailėje, bet yra visiškai neišmanėlis piešimo mene. Jaunuolis net du kartus bandė laimę, bet viskas veltui. Jis nesupranta, kas čia darosi? Juk lankydamasis Austrijos meno galerijoje, Vienos dailės akademijos muziejuje, Albertinoje (garsioji grafikos galerija), jis dienų dienas prarymodavo prie Krafto, Dafingerio, Valdmuierio¹³ ir kitų garsenybių drobių, tvirtai įsitikinęs, kad jo piešiniai nesiskiria nuo jų kūrybos. Juk jo moterų aktus graibyte graibsto miesto biurgeriai čepsėdami lūpomis, nenuleisdami godžių žvilgsnių nuo nupieštų grakščių nuogalių.

Bet egzaminatorių nuomonė buvo visai kitokia, neleidžianti jaunuoliui pakliūti į dailės rojų.

Jis buvo įsitikinęs, kad Apvaizda (Hitleris Dievą, Aukštesnę Būtybę vadino tik tokiu vardu) jį pasiuntė į Žemę sukurti kažką naujo dailėje, kad sudrebėtų pasaulis, visi su pasigėrėjimu atsuktų akis į jį– Apvaizdos įrankį. Iš po jo rankos valdomo teptuko turėjo gimti nuostabūs kūriniai, sukrečiantys žmonių širdis ir protus.

Bet kol kas iš po teptuko kilo tik gražūs natiurmortai, motinos portretai ir daugybė aktų. Nors ir gražūs, rodantys neblogą techniką ir gabumus, bet... tik tiek. Genialumo egzaminatoriai juose neižiūrėjo, o gal paprasčiausiai jo ir nebuvo.

Gyventi reikėjo, nes jaunojo studento kišenė buvo talpi, bet... tuščia. Susukęs iš pasibjaurėjimo nosį, Hitleris susidraugavo su Vienos teatro vyr. dailininku Alfredu Roleriu ir padėjo šiam piešti dekoracijas. Tai pelningas darbas, bet savo menkumu siutino jaunuolį. Patinka tik užsakymai, kur tenka piešti senovės germanų didvyriškas scenas. Tokių darbų griebiasi abiem rankomis. Dirbdamas galvoja, kad, matyt, ne dailės aukštumos jam skirtos, o visai kiti horizontai.

Neįstojęs į Dailės akademiją, metasi architektūron. O Viena toks miestas, kur gali pamatyti tiek architektūros šedevrų, kokių kitur neišvysi: Šenbruno ir Hofburgo rūmus, gotikinę švento Stepono bažnyčią, pastatytą XII amžiuje, Ringštrasę, Dunojaus krantinę ir daugelį nuostabaus grožio pastatų. Valandų valandas jis spoksodavo į architekto Zikardsburgo pastatytus Operos rūmus, architekto Hanseno sukurtą Parlamentą ir architekto Šmito didingą Rotušę. Mein Gott! Štai kur architektūra ir, matyt, Apvaizda jį orientuoja į šią sritį, jeigu niekšų gauja užkirto kelią pakliūti į dailės rojų, kuris jau buvo jam paskirtas. Na, ką gi! Jeigu architektūra, tai architektūra.

Bet dabar jis buvo atsargesnis: nestojo į jokiais architektūros mokyklas ar akademijas. Gana su tomis mokyklomis. Trauk jas velniai! Jeigu jam lemta sudrebinti pasaulį naujais architektūriniais sprendimais, tai viskas ateis savo laiku. Pažinęs Vienos dailę ir architektūrą,

trokšta pažinti ir vokiečių, todėl 1913 metais persikelia į Miuncheną, kuris spindi jo akyse senų bažnyčių, rūmų ir gatvių grožiu.

Tačiau laikas atnešė ne tai, ko tikėjosi jaunuolis. Laikas atnešė karą, sudrebinusį ne tik Europą, bet ir pasaulį. Vokietija skelbė, kad ieško vokiečiams gyvybinės erdvės, Austro-Vengrija šaukė ginanti savo orumą ir garbę, kurią taip baisiai įžeidė serbas Principas, nušovęs jų sosto įpėdinį, Rusija riaumojo, kad ji saugoja visus slavus nuo germanizacijos. Visi staiga tapo teisūs ir baltesni už sniegą, o jų kaimynai spalva ir elgesiu prilygo pragaro velniams.

Hitleris tvirtai žinojo: neklystanti pasaulyje yra tik Vokietija, ir visa, ką ji daro, tai tik Apvaizdos įgaliota. Degdamas šventa patriotizmo ugnimi, kartu su pirmaisiais savanoriais nuėjo į mobilizacijos punktą Miunchene. Jis buvo tvirtai pasiryžęs kovoti Vokietijos, o ne Austro-Vengrijos erelių pavėsyje. Jautėsi tikru vokiečiu ir bjaurėjosi savo austriška kilme. Kas ta Austro-Vengrija? Šaka, išaugusi iš galingo Vokietijos ažuolo, besimaitinanti vokiškais syvais.

Ne, jis išėjo į frontą ne susirinkti Geležinius kryžius ir užsitarnauti riebią pensiją. Jo galvoje nebuvo tokios minties. Jei jis nekariaus, tai kas pasirūpins Vokietija? Veržėsi į kovą, nesislėpdamas už kitų nugarų. „Kažkoks keistas šitas jefreitorius su juokingu ūsų šepetėliu panosėje, – vieną kartą pasakė kuopos viršila Maksas Amanas kuopos vadui kapitonui Oto Richteriui. – Nesuprasi, ar jis fanatikas, ar ieško galo. Šią savaitę net tris kartus veržėsi į pavojingus žygius. Nenoriu leisti, nes jau kelis kartus sužeistas, bet ką tu jam padarysi, jeigu pats lenda po kulkomis?“

Kapitonas Richteris pakrutino kojos pirštus, lendančius iš praplyšusio bato. Jau antrą savaitę vyksta sunkūs mūšiai prie Kombrės, kur pirmą kartą anglai panaudojo keistus geležinius vežimus – tankus, nebijančius nei kulų, nei granatų. Iš kuopos liko tik dvidešimt du vyrai. Visi sužeisti, labai pavargę, jau nenorintys ne tik kariauti, bet ir gyventi. Tikrai keista, kad dar yra tokių fanatikų kaip šis jefreitorius. Pernai, kai buvo sunkiai sužeistas ir apdovanotas už vienuolikos prancūzų paėmimą nelaisvėn, pulko vadas siūlė jį pakelti leitenantu, bet kapitonas Richteris nesutiko. Šio kareivio beatodairiškas narsumas kapitonui kėlė įtarimą. Velnias žino, gal jam trūksta vieno šulo? Palauksim ir pažiūrėsime.

Bet žiūrėti nebuvo kada, nes rytojaus dieną apsinuodijusį dujomis jefreitorių reikėjo skubiai išvežti į užfrontės ligoninę. Kai jis atgavo sąmonę ir iš sužalotų plaučių ėmė spjaudyti kraują, pajuto, kad viską mato kaip pro rūką. Rytojaus dieną saulės šviesa visai užgeso akyse. Hitleris apako.

Ėjo neramūs 1918-ieji metai. Vokietija, plūsdama krauju, puolė visu Vakarų frontu, dar vis tikėdama pergale. Hindenburgas ir Liudendorfas¹⁴ viską pastatė ant kortos: arba – arba! Trečio kelio nėra ir negali būti, tiktai pergalė ar mirtis.

Hitleris blaškėsi po palatą, prikimštą paliegėlių ir mirštančių. Dauguma jų, kaip ir Hitleris, buvo apsinuodiję dujomis ir nieko nenorėjo, tik grįžti namo. Kad ir paliegėlis, be kojų, be rankų, bet namo. Kai vienas toks kareivėlis pradėjo palatoje kalbėti apie namus, keikdamas

tuos, kurie pasiuntė į frontą – Hitleris puolė jį, taikydamas nugriebti už gerklės. Nežinia kaip būtų baigęsis Hitleriui tas puolimas, nes visi sužeistieji palaikė Hitlerio priešininką, o ne jį. Bet Hitleris buvo aklas, ir jie nenorėjo prikulti vargšą nelaimėlį, kalbėdami, kad sunkus invalidumas sumaišė jam protą.

Pamažu Hitleris nutolo nuo palatos draugų, likdamas vienas su kerštingomis mintimis ir baisiu įtūžiu dėl pralaimėjimo fronte. Jau nebuvo jėgų, kurios galėtų pasukti karo laimę Vokietijos naudai, ir didžiausios pastangos nuėjo niekais.

Atėjo Kompjenas.

Po truputį Hitleris pradėjo matyti, bet į veikiančią armiją niekas jo nepriėmė. Gydytojai buvo pripratę, kad į komisiją atėję ligoniai ar sužeistieji stengiasi pasirodyti, kad jie vos pasivelka, visai netinkami karui, o čia staiga susidūrė su sužeistuoju, kuris žiūrėdamas į juos paniurusiu vilko žvilgsniu stengėsi įtikinti, kad jo vieta – fronte.

– Kažkokia pamišimo forma, – pagalvojo komisijos pirmininkas, senas gydytojas, kai tuo tarpu pašokęs vienas jaunas gydytojas paplojo jefreitoriui per petį ir ištiesė plytelę aplaužyto šokolado, didelį to meto turtą.

– Šaunuolis esi, jefreitoriau! Tikras vokiečių! Nieko, mes dar parodysim tiems kiaulėm prancūzams ir anglams, kad jų pergalė neverta sudilusio skatiko.

Senasis gydytojas žemai palenkė galvą, norėdamas paslėpti pašaipą ir panieką akyse. Ak, Dieve mano, kokių kvailių gali sutikti kariuomenėje. Ir kareivių, ir karininkų tarpe. Vienas vargas, jeigu tokie pakliūva į aukščiausią karinę vadovybę.

Silpnai matydamas, suvargęs ir nelaimingas, Hitleris atvažiavo į Miuncheną taisyti sveikatos. Jis nelaimingas ne dėl to, kad sužeistas, paliegęs, be pinigų kišenėje. Ne, jis pergyvena, kad Vokietija pralaimėjo karą ir pasirašė gėdingą taiką, užvertusią jai ant pečių nepakeliamą kontribucijų našta – beveik 150 milijardų aukso markių. Tokią sumą Vokietija neišmokės net per šimtą metų. Kontribucija pavirs ją elgeta visų Europos tautų būryje. O elgetos niekas nemėgsta ir bjaurisi.

Nebuvo ligoninių ir sanatorių sveikstantiesiems, ir Hitleris, kaip ir daugelis panašaus likimo karių, apsigyveno senose kareivinėse netoli Miuncheno dailės akademijos. Čia Hitleris nerado nei vieno tikro bičiulio, su kuriuo galėtų pasikalbėti, išlieti širdgėlą, pasiūsti prakeikimus nugalėtojams. Dauguma buvo vyrukai be namų, šeimos ir turto, džiaugėsi nors tokiu būstu ir nemokamu kareivišku maisto daviniu. O žiūrint į visą pusbadžiu gyvenančią tautą, tai buvo didelis dalykas, nors sriubą davė skystą, o duonos gabalėlį permatomą.

Ir anksčiau Hitleris nemėgo atsitiktinių draugysčių ir vengė bet kokio bendravimo, o dabar šis jausmas dar labiau sustiprėjo.

– Vaikščioja vienas kaip vilkas, – pasakė bekojis kareivėlis, gyvenantis su Hitleriu viename kambaryje, – ir vaizduoja velnias žino ką! Didžiuojasi savo pirmo laipsnio Geležiniu kryžiumi. Tfiu!

Bet kareivėlis klydo. Hitleris visai negalvojo ką nors vaizduoti, nes jis toks buvo. Karas, sužeidimai, nuolatiniai fronto pavojai jį padarė dar uždaresnį. Kokio velnio jam ieškoti draugysčių su šitais išgaišėliais, kuriems rūpi tik buzos lėkštė ir duonos gabalėlis? Vakare jie susirinkę daužo domino arba lošia skatą ir jų kalbose dvi temos: ėdalas ir moteris. Hitlerio tokios temos niekuomet nedomino, o juo labiau skurdžiam kareivinių kambaryje ir lūpose žmonių, panašių į skeletus. Argi tai temos, vertos vyrų ir vokiečių? Kiaulšuniai!

Viena, kas patiko Hitleriui, tai jam suteiktas vardas – Vilkas. Jis pats nebūtų geriau sugalvojęs. Net ėmė svarstyti, ar nevertėtų savo pavardę pakeisti į Volf (Vilkas)? Koks malonus ausiai garsas ir kaip prasmingai skamba! Primena senuosius germanų kunigaikščius, kurie vadinosi vilkais, ereliais, sakalais, pesliais, vanagais... Net ir Austrijos imperatoriai vadinami vanagų vardu¹⁵. Jų propoprosenoliai, matyt, buvo protingi žmonės ir nevengė save vadinti plėšriųjų paukščių ir žvėrių vardais.

Vaikščiodamas po Miuncheną, gražiosios Bavarijos širdį, Hitleris visai negalvojo apie savo neaiškų likimą, apie tai, ką toliau daryti, kur ieškoti darbo ir kaip įsitvirtinti gyvenime. Su pasiūlykštėjimu klausėsi, kaip kiti kareiviai svarstė, kur čia patraukti: į Prūsijos dvarus, į Silezijos kasyklas, į Hamburgo uosto dokus, ar į Pabaltijį, kur po Vokietijos vėliavomis susirinkę avantiūristai ir valkatos plėšė ir žudė vietinius gyventojus. Koks skirtumas – visur Vokietija ir visur ji paskendusį skurde ir apimta desperacijos. Reikia rūpintis tėvyne, o ne pilvo prikimšimu.

Dar bjauresnės jam atrodė kalbos apie moteris. Jos jam priminė veidą motinos Klaros, kurią Hitleris gerbė ir mylėjo. Jis didžiavosi energinga seserimi Angela, sugebančia iš nedidelio tėvo palikimo ne tik gerai atrodyti, bet ir mokyti gražuolę dukterį Heli. Hitlerio akyse Heli vis atrodė mažiulė, garbanota kaip angeliukas, bet, aišku, per šiuos metus ji smarkiai paaugo. Sesuo dažnai jam rašė, bet atsakinėti jai Hitleris nerasdavo laiko.

Ne, jis buvo normalus vyras, ir gražios moterys sužadindavo jo dėmesį, bet dėl jų pamesti protą visai nesiruošė. Vaikytis dailių veiduką ar elegantiškas kojytes net nemėgino. Tačiau gyvendamas Vienoje ir lankydamas Dailės akademiją jis pastebėjo, kad merginos nevengia su juo paplepėti ir mėgsta jo draugystę. Merginas traukė jo paslaptinumai, imponavo ilgi, juodi, ant kaktos ir pečių krintantys plaukai, o akys visada liepsnote liepsnodavo galinga ugnimi. Be to, šis iš Brunau¹⁶ atvykęs jaunuolis pasižymėjo galantiškumu ir kaimiečiams nebūdingu mandagumu, bet tik su moterimis. Jis mažai skyrė dėmesio prie jo limpančioms mergaitėms, bet, jeigu kreipdavosi į jas, tai tik „mano gražuole“, „mielas vaikute“, „mieloji ponija“ ir panašiai.

Bet dabar jis nei iš tolo nepanėšėjo į tą Vienos ar Miuncheno laikų jaunuolį, žavių mergaičių numylėtinį. Karas, sunkūs sužeidimai, apsinuodijimas dujomis ir liūdnos mintys apie beviltišką Vokietijos padėtį pasendino jį dešimčiai metų. Jeigu seniau neatlaikęs kokios nors „mielo vaikučio“ atakų praleisdavo su ja naktį, nepalikdamas jokios vilties tolesniems ryšiams, tai dabar apie tai net nepagalvodavo. Per daug buvo suvargęs ir per toli nuo meilės reikalų.

Paryčiu Hitleris pašoko iš lovos ir ėmė graibytis aplinkui. Jam vėl prisisapnavo, kad veržiasi į ataką prie Somos, kur pirmą kartą prancūzo kulka grybštelėjo šoną. Keista, bet dažniausiai sapnuodavo tik šį pirmąjį sužeidimą, lyg kitų nebūtų... Po tokių sapnų daugiau negalėdavo užmigti. Patylomis užsimovė kelnes, apsiavė batus ir nuėjo į prausyklą, įruošą kareivių kieme.

Skusdamasis matė veidrodėlyje išblyškusius iki mėlynumo skruostus, pasišiaušusius ūselius ir liesą gaidžio kaklą. Tik plaukai tokie pat juodi ir tankūs krito ant kaktos, papuošdami veidą su bekraujėmis lūpomis ir ilga, nusmailėjusia nosimi.

Nusiskutęs ir apsirengęs švaria, bet vietomis sulopyta uniforma su pirmo laipsnio Geležiniu kryžiumi, patraukė į miestą net nelaukdamas pusryčių, kuriuos punktualiai išdalydavo viršila. Kambario draugai džiaugdavosi jo ankstyvomis rytmetinėmis kelionėmis, be jokių skrupulų prarydami draugo kavą ir gabalėlį duonos. Valio! Kad tik daugiau būtų tokių vienišų vilkų!

Hitleris tuoj pastebėjo, kad gatvėse visur pagausėjo patrulių, nešiojančių ant rankovių raudonus skudurus. Tai rodė, kad komunistinė valdžia susirūpino savo saugumu ir pajuto galingą tylinčios masės pasipriešinimą. Dar tylinčios, bet jau nusiteikusios priešiška. Stovėdamas ant šaligatvio, Hitleris raukė kaktą ir niūriu žvilgsniu lydėjo praeinančius vyrus daugiausia su kariškom uniformom ir senais frontiniais šautuvais.

Ak, kad juos velniai parautų! Frontininkai – ir nusliūkino bernauti komunistams! Būtų jo valia – juos visus pastatytų prie sienos. Jis ne tik kalbėjo, kad komunistai ir žydai mirtini Vokietijos priešai, bet ir šventai tuo tikėjo. O priešai neįkalbinėjami, jie žudomi. Taip pasakė vakar žmogus, su kuriuo jį supažindino lakūnas Hermanas Geringas, – Hermanas Esaris.

Hitlerio nedomina nei turtas, nei prabanga. Tokiems dalykams jis niekuomet neskyrė dėmesio, bet namas, į kurį jį atvedė Geringas ir atlydėjo Ulrichas Grafas bei Edmundas Heinesas, iš pirmo žvilgsnio patraukė formų grakštumu ir kažkokiu nenusakomu dailumu. Kaip architektas ir dailininkas, Hitleris iš karto suprato, kad prieš jį – vienas iš pastatų, kur kilni senovė derinosi prie modernios prabangos. Viskas – puiki vila, žalios angliškos vejų, žydinčios tulpės, ketaus vartai – rodė šeimininko skonį.

Geringas čia jautėsi savas, be jokių kliūčių buvo praleistas į vilą ir nuvestas į puošnų svečių kambarį. Heinesas ir Grafas liko prieškambaryje, kaip ir tinka sargybai. Hitlerio žvilgsnį iš karto patraukė ne prabangūs baldai, bet keletas nuostabių paveikslų. Jis žengė arčiau, kad galėtų įžiūrėti nesveikomis akimis šiuos šedevrus, ir nesunkiai pažino Klingerio, fon Piločio ir Leiblio [17](#) darbus. Pamatęs paveikslus, jau negalėjo nuo jų atplėšti akių.

– Domitės? Malonu, kad jie jums patinka, – išgirdo Hitleris balsą už pečių ir atsisuko.

Priešais stovėjo šiek tiek už jį vyresnis vyras dailiu išpuoselėtu veidu, naujutėliu karininko švarku su Geležiniu kryžiumi ant krūtinės. Kaip ir visi buvę karininkai, jis nenešiojo antpečių, ir negalėjai žinoti jo laipsnio. Gražus veidas, pasidabruoti smilkiniai, išpuoselėtos rankos ilgaus muzikanto pirštais ir didelis deimantas ant bevardžio rodė, kad vyras visą gyvenimą nematė sunkaus fizinio darbo ir vargu ar supranta, kiek dabar kainuoja duonos kepaliukas ir kiek

milijonų markių reikia už jį mokėti.

– Tai ponas Hermanas Esaris, o čia – Adolfas Hitleris. Manau, kad jis vienas iš tų, kuriuos mes minėjome, – paskubėjo juos supažindinti Geringas, labai pagarbiai lenkdamas galvą vilos šeimininkui. Nors Geringas buvo didelis akiplėša ir nelabai ko paisė, bet, matyt, Esaris buvo toks žmogus, kuris mokėjo visus palenkti savo valiai.

Esaris atidžiai nužvelgė Hitlerį ir ištiesė jam ranką.

– Džiaugiuosi su jumis susipažinęs pone... dailininke.

– Aš ne dailininkas, pone Esari, – atšovė Hitleris ir jo akys įsmigo aristokrato veidan. – Šiek tiek anksčiau tapiau, bet tik savo malonumui. O vokiečių dailininkus žinau labai gerai. Kadaise tikėjausi tapyti taip, kaip jie, bet karas... – ir Hitleris skėstelėjo rankomis.

– Taip, taip, – linktelėjo galvą Esaris ir pagalvojo: „Kažkoks neiškepęs peckorius. Tas kvaišas Geringas velka man visokį šlamštą, kurio dabar netrūksta.“

– Galvojate vėl imtis tapybos?

Hitleris paniekinamai patraukė pečiais:

– Argi tapyba dabar gali rūpėti tikram vokiečiui? Niekai! Dabar daug svarbesni reikalai slegia širdį.

– Kokie?

– Kokie, kokie, – Hitlerio veidas persikreipė. – Ką jūs čia mane klausinėjate, lyg būtumėt nukritęs nuo mėnulio. Išeikit į gatves, pone Esari, ir pažiūrėkit į raudonas vėliavas. Pažiūrėkit į komunistų gvardiją, ginkluotą iki dantų ir besišlaistančią gatvėse. O ponai karininkai – nieko! Atrodo, kad Miunchene, žuvus grafui fon Arko, neliko vyrų. Šiandien šis ponas, – Hitleris dūrė pirštu į Geringą, – prižadėjo mane supažindinti su vyru, besirūpinančiu tėvyne, bet aš jo nematau. Girdite, pone Esari, aš jo nematau! Matau žmones, kuriems sotus gyvenimas svarbiau už Vokietiją.

Hitleris kariškai apsisuko ir žengė prie durų, bet Esaris užstojo jam kelią.

– Neskubėkit, mein kamerad, su išvadomis, grįstomis svetainės interjeru. Negalvokit, kad tik jums rūpi Vokietija – ji ne mažiau rūpi ir mums.

Hitleris tylėjo, tik jo lūpomis slinko pašaipi grimasa, bet Esaris kalbėjo toliau:

– Ponas Geringas sakė, kad jūs mokate kalbėti, žmonės jūsų klauso ir veržiasi eiti kartu. Na, ir kas? Šiandien jie su jumis, rytoj atsiras koks nors raudonasis komisaras, dar geriau už jus kalbantis, ir visi puls prie jo. Žmonėmis per daug nepasitikėkite.

– O aš nepasitikiu, – greitai atsakė Hitleris.

– Tai kuo jūs pasitikit? – paklausė Esaris.

– Apvaizda!

– Ką? Apvaizda?! – nustebo šeimininkas, o Geringas nesmagiai krenkštelėjo.

– Taip! – tvirtai sušuko Hitleris, o jo akyse sužėrėjo ugnis. – Apvaizda mane pasirinko išgelbėti Vokietiją ir ją nuvesti didingų žygdarbių keliu. Aš esu Vokietijos išgelbėtojas, ir tik

vienas sugebėsiu tą padaryti.

Esaris pažvelgė į Hitlerį ir vos jį pažino. Vietoj išblyškusio, suvargusio kareivėlio jis pamatė naują žmogų, iš kurio akių, veido ir aukštai iškeltos rankos veržėsi ugnis, paralyžiuodama visų valią ir jausmus, pajungdama juos šio žmogaus psichinei galiai. Esaris pajuto lengvą galvos svaigimą, o išblyškęs Geringas atsirėmė į sieną, kad neparkristų. Taip, šis gaisena turėjo nežinomą jėgą, suparalyžiuojančią pašnekovą. Jis buvo lyg mirtį nešanti medūza, kuri užmuša kiekvieną, prisilietusį prie nematomų nuodingų siūlų.

Esaris atsikvošėjo pirmas ir plačiu mostu pakvietė Hitlerį prisėsti. Tai buvo pirmas atvejis, kai nepažįstamą jis sutiko kaip svečią. Tarnas tuoj gavo nurodymą paruošti arbatos, kurią po kelių minučių atnešė supilstytą į trapius porceliano puodelius. Cukrus, grietinėlė, minkšti pyragėliai – viskas kėlė susižavėjimą Geringui, bet neatkreipė jokio Hitlerio dėmesio. Arbatą jis išgėrė lyg vandenį iš krano, o pyragėlius suvalgė kaip sužiedėjusios duonos plutą.

Esaris pradėjo aiškintis:

– Sakydamas, kad yra daugiau žmonių, besirūpinančių Vokietija, aš turėjau galvoje naują partiją, įsikūrusią Miunchene. Prieš save jūs matote du šios partijos narius: mane ir poną Geringą. Tikiuosi jos eilėse matyti ir jus, pone Hitleri.

Hitleris pakratė galvą.

– Ne, aš galvoju apie visiškai naują partiją, kuri būtų grynai vokiška, skirta vokiečiams ir Vokietijos išaukštinimui.

– Tokia partija jau yra. Tai mūsų sukurta partija. Ji vadinasi NSDAP¹⁸, arba nacionalsocialistų partija. Suprantate – nacionalsocialistų! Man ponas Geringas išdėstė, ką vakar kalbėjote rūsyje. Tai pati geriausia programa NSDAP! Vokietijos galybės atkūrimas, atsisakymas mokėti kontribucijas ir mirtina kova su komunistais bei žydais. Kas pajėgs išstumti komunistus iš politinio, o žydus iš ekonominio gyvenimo, tas iš karto pakeis Vokietiją ir jos žmonių būtį. Po perkūnų! Kodėl žydai turi valdyti milijardus, jei milijonai vokiečių nepavelka kojų iš bado? Jūs teisus dėl žydų, kaip teisus ir kitais klausimais. Vokietijoje jus daug kas palaikys! Tai kaip, stojat į mūsų partiją?

– Ne, – atsakė Hitleris. – Aš niekada nestosiu į jokiais partijas, kurioms vadovauja kiti. Aš turiu turėti SAVO partiją, kuri dirbtų pagal MANO paruoštą programą ir klausytų MANO nurodymų.

– *Jawohl!*¹⁹ – sušuko Esaris. – NSDAP turite vadovauti tik jūs!

Matyt, jūsų minima Apvaizda liepia mums jus skirti partijos pirmininku. Jus – vertingiausią Vokietijos žmogų. Heil Hitler!

Jis pakilo ir iškėlė ranką aukštyn, pagarbiai žiūrėdamas į Geringo atvestą keistąjį svečią, nesuprasdamas, kas jį privertė taip paklusniai pasiduoti Hitlerio valiai. Kažką turėjo šis žmogus, ko Esaris nemokėjo apibūdinti. Jis pakėlė mažą sidabrinį varpelį ir pasirodžiusiam tarnui pasakė, kad prašo ponios Esar leisti jai pristatyti poną Adolfą Hitlerį. Hitleris nežinojo, kad tai buvo aukščiausia pagarbos išraiška, kurią jam parodė turtuolis.

– Tikiuosi, kad jūsų partijoje tik vokiečiai? – paklausė Hitleris ir jo liepsnojančios akys perbėgo Esario ir Geringo veidais.

– Taip! – atsakė Esaris. – Jokio kitataučio, jokio žydo. Ji nacionalinė savo asmenine sudėtimi, vokiška dvasia ir progresyvi būsimais darbais.

– Gerai, – atsakė Hitleris ir išdidžiai išpūtė krūtinę. – Aš sutinku vadovauti nacionalsocialistų partijai, kuriai teks vykdyti mano sukurtą programą, skirtą Vokietijos suklestėjimui ir jos garbės atstatymui. NSDAP taps partija, kurios šlovė neužges per amžius. Kiek dabar narių turi ši partija?

– Šešis, – atsakė patylėjęs Esaris ir pažvelgė į Hitlerį lyg laukdamas, kad jis nustebs tokiu narių skaičiumi, bet šis tik linktelėjo galva.

– Teisingai. Matau, kad elgėtės apdairiai ir protingai atsiribodami nuo minios. Pritariu. Dabar prašau mane supažindinti su kitais partijos nariais.

– Ką gi, – sutiko Esaris, – pradėsiu nuo savęs. Esu senos bajorų giminės žmogus, o mano žmona kunigaikščio fon Eismo dukterė. Karą baigiau pulkininko leitenanto laipsniu. Mano ir žmonos giminaičiai dominuoja kariniuose ir politiniuose sluoksniuose. Tai labai svarbu, pone Hitleri.

– Žinoma! Toliau.

– Toliau – ponas Geringas. Manau jį pažįstate. Tai visoje Vokietijoje žinomas karo lakūnas. Kapitonas. Karinių reikalų specas. Na, laikui bėgant jį geriau pažinsite, – pridūrė Esaris ir pagalvojo: „Pamatysit, koks jis nesutramdomas garbėtroška ir savanaudis. Mėgsta pataikauti, bet tai daro savo interesų labui... Dar pamatysit, kas čia per paukštelis.“ Bet šie žodžiai nebuvo ištarti.

Tarpdury pasirodė tarnas.

– Madam prašo ponus į saloną.

Vyrai pakilo ir nuėjo į ponios Esar apartamentus. Matydamas tviskančią prabangą, Hitleris pagalvojo, kad karas ne visus vokiečius įstūmė į badą ir skurdą. Kai kurie žmonės, kaip šių namų šeimininkas, iš karo ugnies išskrido kaip paukštis feniksas nenukentėję, o dar labiau paauksuoti.

Pagaliau tarnas pravėrė dar vienas duris ir skambiu balsu pasakė:

– Ponas Esaris, ponas Hitleris, ponas Geringas!

Iš prabangiai įruošto salono vidurio jį pasitiktiėjo nuostabiai graži, šviesiaplaukė, elegantiška dama. Prie jos buvo tokia pat puikiai atrodanti ponija, tik juodi plaukai žvilgėjo kaip varno sparnas.

– Mano ponai! Džiaugiuosi jus matydama, – tarė šeimininkė. – Ponas Hitleri, leiskit jums pristatyti poniją Agną Vinfrid.

Ji kalbėjo pasveikinimo žodžius, negalėdama nuleisti akių nuo vyro svečio – Hitlerio. Bet dar gilesniu žvilgsniu, kuriame švietė aistra ir pažadai, jį apdovanojo juodaplaukė, panaši į Circėją

3

Hitleris žinojo, kad jo akys turi galią patraukti moteris ir priversti jas užsimiršti. Nei figūra, nei veido bruožais jis neatrodė gražuolis Apolonas, dominuojantis tarp kitų vyrų. Bet, jeigu vyrus patraukdavo jo energija, emocionali kalba ir ekstravagantiško idėjos, tai moterys išblykšdavo, sutikę demonišką žvilgsnį. Vienos dailės akademijos studentės jį dažnai vadindavo grafu Kaliostru, bet Hitleris, kaip paprastai, į moterų žodžius nekreipdavo dėmesio. Su koku malonumu jos būtų jį pavadinę don Žuanu ar Kazanova, bet, deja, jis nei vienos neviliojo ir nerodė vyriškų norų. Priešingai, pamatęs, kad kuri nors gražuolė jį atakuoja, tuojau traukdavosi.

Jis nenorėjo kapstytis atmintyje ir prisiminti Editos Štam ar Klaros Cetbaum. Jis buvo jaunas, o jos – žavingos mergytės, trokšte trokštančios nors vieną naktį pergulėti su ilgaplaukiu dailininku, svajojančiu sukrėsti pasaulį savo tapybos drobėmis. Su viena jis permiegojo Alpių kalnuose, kur buvo nuvykęs su grupe studentų. Miegojo kažkokioje piemenų lūšnelėje ant šieno, švilpaujant vėjui ir šviečiant didelėm žvaigždėm giedrame kalnų danguje. Su antrąja praleido kelias naktis jos tėvo viloje Lince, pristatytas Klaros tėvams kaip „didis menininkas“. Bet laimės akimirkos greitai bėga. Prabėgo ir ši, o „didžiojo menininko“ širdis nepasiilgo nei tų gražuolių, nei tų naktų.

Jis mėgo žiūrėti į gražų veidą daugiau kaip į modelį, o ne gyvą moterį, su kuria gali patirti aistros nuotykius. Hitleris negalvojo, kad moteris gali būti lygiavertė vyro draugė ar bendražygė. Jis atsinešė kaimiečio įsitikinimus, kad moteris turi laikytis trijų „K“ (kinder, kirche, kuhe)²⁰. Moterų emancipacija – tai kvailas tauškalas, kurio nemėgsta ir pačios moterys.

Tačiau Esario svetainėje išvydo moteris, kokias anksčiau matė tik iš tolo: teatro ložėse, dailės kūrinių parodose ar važinėjančias prabangiose kariatose Vienos ir Miuncheno gatvėse. Tai buvo žmonės iš kito pasaulio, tokio tolumo, koks tolimas yra žvaigždžių gyvenimas nuo varganos, karo ir bado nukamuotos Vokietijos.

Pietų metu ponai Esarai jį pasodino šalia madam Vinfrid. Šilkinis, čežantis sijonas prispaudė prie Hitlerio kojos, o prancūziški kvėpalai sudirgino sužalotą gerklę. Jis matė gilią krūtinės iškirptę, batisto nėrinius, deimantus, švysčiojančius mažose ausyse ir ant plonų, ilgų pirštų. Visa, ką sakė ši moteris, skambėjo kaip smuiko melodija. Hitleris pastebėjo ir įvertino jos grožį bei elegantiškumą, bet ilgai negalėjo ja domėtis, nes ponas Esaris tuojau suteikė svečiui progą pasireikšti, užvedęs kalbą apie liūdną Vokietijos padėtį ir dar liūdną ateitį. Suprantama, kad prie stalo niekas nekvietė nei Ulricho Grafo, nei Edmundo Heineso. Jiems

padavė pietus ir kavą prieškambarėje, kaip pašeriami sarginiai šunys prie šeimininko slenksčio.

– Ponios, – kalbėjo Hermanas Esaris, – šiandien prie šio stalo susipažinot su ponu Hitleriu, į kurį mūsų nacionalsocialistų partija deda dideles viltis (Esaris jau pats pradėjo tikėti, kad su Hitlerio atėjimu prie partijos vairo atsivėrė nauji horizontai). Pamatysit, ponios, kad Vokietijos likimas pereina Apvaizdos žinion, o Apvaizda tam skiria Adolfą Hitlerį.

Pakartojęs nuolat Hitlerio sakomą mintį, Esaris slapčia žvilgtelėjo į svečią, bet šis sėdėjo tylėdamas, lyg patvirtindamas visiems žinomą tiesą. Dabar įsiterpė ir Geringas, norėdamas parodyti naujam partijos vadui atsidavimą, o gal stačiai geidaudamas blykstelti išmintimi prieš gražias ponias.

– Ponas Hitleris yra naujas Mesijas, Dievo atstovas, turintis įgyvendinti nacionalistines idėjas Vokietijoje, vėliau jas perkeliant į visą pasaulį. Mūsų partijos darbas...

– Ką jūs čia plepate! – sušuko pabalęs iš įsiūčio Hitleris ir, visai nepaisydamas ponių, dūrė pirštu Geringo pusėn. – Visiškas idiotiškas palyginimas žydų mesijo ir man skirtos misijos. Man visiškai nepriimtinas Kristaus gerumas ir kosmopolitizmas, nes aš į kovą už būvį ir tautos gerovę kviesiu, ne, ne kviesiu, o stačiai su botagu varysiu tik vokiečius ir jiems sukursiu rojų. Žinote, kaip sakė išmintingiausias Vokietijos ir pasaulio filosofas Fridrichas Nyčė: „Kviečiu aš jus ne darbą dirbti, šaukiu aš jus į kovą. Ne taikai raginu visus jus, o pergalę pasiekti. Te darbas jūsų bus kova. Juk kiekviena tauta turi savo blogį ir savo gėrį!“

Jis pašoko iš vietos ir galingu mostu ištiesė ranką priekin. Atrodė, kad iš erdvės jis pagriebė nematomus žaibus ir juos paleido į klausytojų širdis. Nesvarbu, ar jo klausosi vienas, ar tūkstantis žmonių. Svarbu, kad klausosi!

Už stalo sėdintys vargu ar labai domėjosi Fridrichu Nyče, jo demoniška filosofija, spinduliuojančia kruvina Marso šviesa. Agresyvumas ir psichologinė prievarta baidė nuo šios filosofijos inteligentiją, bet traukė visus, nepripažįstančius jokių kompromisų, avantiūristus, anarchistus ir žmones, pasinešusius tuojau prisijungti prie tų, kurie po skambiais žodžiais slepia norą žudyti ir plėšti. O čia ne keli žodžiai, bet ištisa gudri filosofija, aiškinanti Antžmogio atsiradimo galimybes ir jo neišmatuojamą jėgą.

Abu vyrai, Esaris ir Geringas, karo metais matė daug kalbėtojų, bet nei vienas jų negalėjo prilygti Hitleriui. Kito lūpose žodžiai būtų skambėję kaip kvailystė ar tuščiažodžiavimas, bet iš jo burnos skrido kaip kulkos, pataikydamos į širdį. Tai buvo kalbos genijus, prie kiekvieno žodžio prikabinantis galingą įtikinimo užtaisą. Bet gal svarbiausia, kad jie visi, pavargę nuo karo ir pokario vargų, nekantriai ieškojo tautos išgelbėtojo ir kiekvieną buvo pasiruošę tokiu laikyti.

Jeigu Hitleris pajėgdavo užvaldyti vyrų protus, tai ką bekalbėti apie moteris, kurioms vyriška ir grėsminga prievartos jėga, plūstanti lyg iš karštos krosnies, tuoj apsvaigino galvas. Pripratę prie mandagių aristokratiškų ponų, kurie kalbėdavo tyliai apie muziką, meną, dailę arba apkalbėdavo giminingas didikų ir turtuolių šeimas, ponias Esar ir madam Vinfrid pirmą kartą

pamatė vyrą, kokio nebuvo jų salonuose, ir nepajėgė nuo jo atitraukti akių.

Ypač juo susidomėjo Agna Vinfrid. Hitleris nežinojo, kad ji – marti vieno žymaus menininko, kurio kūrinį jis mėgo ir vertino.

Hitleris kalbėjo ir kalbėjo. Apie Vokietijos vargus ir gėdą, apie plėšikišką Prancūzijos – Anglijos – JAV vaidmenį, pasmerkusį vokiečių tautą amžinai ubagystei, apie niekšingą žydų sąmokslą ir apie daug ką, kas kaitino širdį ir lengvu drebuliu krėtė kūną. Visi pamiršo pietus ir klausėsi viltingų žodžių, o moterys jautėsi lyg užhipnotizuotos.

Bet Hitleris turėjo vieną svarbią savybę, kokią turi tik labai sumanūs oratoriai: jis mokėjo laiku sustoti. Staiga, be niekur nieko. Pasiekęs kalbos apogėjų, mesdavo kokią nors sparnuotą frazę ir baigdavo kalbą visai netikėtai, lyg pasilikdamas teisę tęsti kitu, jam patogiu laiku. Ir šį kartą pasiekęs Antžmogio aukštinimą ir davęs suprasti, kad jis ir yra tas Antžmogis, ūmai nutilo. Užgeso akių ugnys, nusileido žemyn rankos.

– Atsiprašau, gerbiamos ponios, kad savo kalbomis atitraukiau jūsų dėmesį nuo skaniai paruoštų pietų. Prašau dovanoti kareiviui, kuriam Vokietijos likimas visą laiką neduoda ramybės, net ir sėdint žavingų ponių tarpe.

Jis paėmė šalia sėdinčios ponios Vinfrid ranką ir pabučiavo, žemai nusilenkdamas toliau sėdinčiai poniai Esar.

Hermanas Esaris norėjo kažką pasakyti, bet jam gerklėje atsistojo kietas kamuolys, neleidamas kabėti. Dieve mano! Kaip jis norėjo matyti Vokietiją vėl galingą, prieš kurią drebėtų Europa! Dėl to jis būtų susidėjęs su pačiu Liuciferiu, ne tik su Hitleriu.

Hermanas Geringas norėjo pasakyti komplimentą Hitleriui, bet pabijojo, kad gali būti vėl nesuprastas. Ak tas Hermanas Esaris, nieko nepaisantis, su prikimšta galva visokių idėjų. Tai jis atidavė partijos vairą šitam žmogui jo dar gerai nepažindamas. Tokia ta partija – šeši žmonės, bet vis dėlto branduolys jau yra. Jis nedrįso prisipažinti, kad Hitlerio kalba jam suspaudė protą lyg geležine pirštine. Jis bijojo! Bijojo šio oratoriaus ir žinojo, kad nuo jo nėra kur pabėgti. Ir jis nebėgs, nes tik su Hitleriu galima šį tą pasiekti. Tegul!

Tik jam nepatiko, kad per politines kalbas pamiršti tokie puikūs pietūs, gausiai apkrautas stalas. Ech, tas Hitleris, pats liesas kaip giltinė ir neleidžia kitam pasivašinti. O pas ponus Esarus yra kuo vaišintis.

Bet nieko nepasakė. Hitleris dabar partijos vadas ir reikia taikytis prie jo keistenybių. Drausmė visur būtina!

– Pone Hitleri, – prabilo ponias Esar. – Dar niekuomet negirdėjau ugningesnių žodžių. Nemėgau politikos, nes ji man atrodė vulgari, skirta masėms, nesugebančioms dirbti, tik garsiai šūkauti. Bet šiandien, klausydama jūsų žodžių, supratau, kad visi tautiečiai turi galvoti apie Vokietiją ir jos garbę. Jūs man atvėrėte akis, kad nėra svarbesnių žygių už tuos, kuriuos numatėte. Džiaugiuosi susipažinusi su jumis. Nuo šiandien įgijote dar vieną šalininką – mane.